CZĘŚĆ XLIV — № 98. ROK 22 — (1851.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z poczta, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. POŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{18}{30}$ GRUDNIA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{17}{29}$ GRUDNIA.

NOWINY DWORU.

W przeszły Czwartek, 14 Grudnia, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Jej Królewskiej Najwierniejszej Mości P. *de Paiva* miał zaszczyt być przedstawionym N. CESARZOWEJ JMCI.

Następnie również mieli zaszczyt być przedstawionymi N. PANI:

Sekretarz Poselstwa Szwedzko-Norwegskiego hrabia *Piper*;
Drugi Sekretarz Poselstwa Francuzkiego P. *Fournier*;
Urzędnik tegoż Poselstwa P. *Dulfus*;
Urzędnik Poselstwa W. Brytańskiego P. *Ker*;
Urzędnik Poselstwa Austryackiego hrabia *von Traun*;
Członek Izby Wyższej Bawarskiej xiążę *Hohenlohe-Schillingsfürst*;
Lejtnant Marynarki W. Brytańskiej P. *Pim*.

Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale Wojskowości, z dnia 3 Grudnia, Wojenny Gubernator miasta Orła i Orłowski Cywilny Gubernator, Jenerał-major *Muchanow*, zostaje uwolniony od służby z rangą Radzcy Tajnego i pensyą całkowitą.

— Przez Rozkazy dzienne CESARSKIE z d. 11 Grudnia, liczący się w Armii Jenerał-major *Czekmarew* mianowany Dowodzcą 1 brygady 22 dywizyi pieszej, na miejsce Jenerał-majora *Bohajewskiego*, który otrzymuje urlop roczny wewnątrz kraju i do Finlandyi. — 13 Grudnia, Dowodzca 1 brygady 1 lekkiej dywizyi jazdy Gwardyjskiej, Jenerał-porucznik hrabia *Nirod 1*, mianowany Naczelnikiem 4 dywizyi lekkiej jazdy, na miejsce Jenerał-adjutanta *Sass*, uwolnionego na własną prośbę od tego dowodztwa z pozostaniem Jenerał-adjutantem.

Rozkazy dzienne CESARSKIE *w Wydziale służby Cywilnej*. *6 Grudnia*. (Dodatek.) Urzędnicy Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego najłaskawiej podniesieni, za odznaczającą się służbę, do rang: Radzcy Stanu, Starszy Urzędnik, Radzca Kollegialny *Werderewski*, ze starszeństwem od dnia 3 Października 1851; — Radzcy Kollegialnego, Radzcy Dworu: Pomocnicy Starszego Urzędnika: Kamerjunker *Chodyński* i *Jeleńkowski*, obaj ze starsz. od 5 Marca 1850; — Radzcy Dworu, Assesor Kolleg. Pomocnik Starszego Urzędnika *Kobielacki*, ze starsz. od 20 Lipca 1850; — Assesora Kollegialnego, Urzędnik do szczególnych poleceń przy Ministrze Sekretarzu Stanu, Radzca Honorowy *Psioł*, ze starsz. od 9 Lipca 1850 roku.

7 Grudnia. Dymissyonowany Radzca Honorowy *Przeciszewski* przyjęty zostaje na nowo do służby i mianowany Członkiem Wileńskiego Komitetu Stadnictwa, a dymissyonowany Lekarz *Andruszkiewicz*, Młodszym Lekarzem Rzeżyckiego Zarządu okręgowego Dóbr Państwa. — W Królestwie Polskiém: zostają za wysługę lat podniesieni do rang: Radzcy Stanu, Pełniący obowiązki Redaktora rossyjskich protokołów Rady Administracyjnej Radzca Kollegialny *Rzymski-Korsak*, ze starszeństwem od 30 Lipca 1849 roku; — Radzcy Kollegialnego, Radzca Dworu, Starszy Pomocnik Naczelnika Oddziału Kancellaryi Namiestnika *Czerkasow*, ze starsz. od 20 Lipca 1851; — Radzcy Dworu, Assesor Kollegialny, Lekarz Alexandrowskiego Instytutu Wychowania Panien w Nowej Alexandryi, *Gerhard*, ze starsz. od 29 Stycznia 1845; — Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowi: Kommisarz Warszawskiej Policyi Wykonawczej

Kawecki i były Alexandrowskiego Instytutu Wychowania Panien w Nowej Alexandryi, obecnie Starszy Nauczyciel Gymnazyum Warszawskiego Okręgu Naukowego *Alexiejew*, ze starsz., ostatni od 3 Marca, pierwszy od 12 Czerwca 1847; — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Dozorca Etatowy Szkoły powiatowej Pułtuskiej *Jeleniew*, Nauczyciel Alexandrowskiego Inst. Wych. Panien w N. Alexandryi *Lesisz* i Podsekretarz 1 klassy w Wydziale zawiadującym zostającemi w Król. Polskiem na urlopie nieograniczonym *Wierzbicki*, ze starsz. Jeleniew od 15 Kwietnia 1840, Wierzbicki od 14 Maja 1843, Lesisz od 19 Września 1845; — Sekretarza Kollegialnego, Urzędnicy do pisma w Kancellaryi Namiestnika: *Salerno-di-Colonna*, *Jankowski* i Pomocnik Żurnalisty Kancellaryi Warszawskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora *Kruszewski*, ze starsz. pierwszy od 28 Maja, drugi od 19 Lipca, trzeci od 5 Sierpnia 1851 roku; — Sekretarza Gubernijalnego, Sekretarz Prowincyalny, Inspektor Radomskiego Gubernijalnego Gymnazyum *Brunelli*, ze starsz. od 22 Kwietnia 1835. — Otrzymują rangi: Sekretarza Kollegialnego, pełniący obowiązki Tłumacza Radomskiego Rządu Gubernijalnego, wzamian za stopień Kandydata Uniwersytetu, ze starsz. z dnia 20 Lipca 1843 roku; — Rejestratora Kollegialnego, Nauczyciel Szkoły powiatowej Pułtuskiej *Rodziewicz*, Pomocnik Rachmistrza przy Wydziale oczynszowania włościan Administracyi Xięztwa Łowickiego *Greyberg*, Urzędnik do pisma Kancellaryi Namiestnika *Cielecki*, i były Urzędnik Kancellaryi Zarządu Warszawskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, obecnie pełniący obow. Żurnalisty i Archiwisty Kommisyi Warszawsko-Wiedeńskiej drogi żelaznej *Malukiewicz*, ze starsz. 1 od 29 Maja 1838; 2 od 1 Lutego 1847; 3 od 25 Czerwca, a 4 od 3 Sierpnia 1851 roku.

8 Grudnia. Zostają zatwierdzeni na urzędach, obrani przez Szlachtę: Ziemski Sprawnik Rohaczewski, Sekretarz Gubernijalny *Zieliński* i Assesor od Szlachty Sądu powiatowego Rohaczewskiego, dotychczasowy, Rejestrator Kolleg. *Drobyszewski*; — Zostaje uwolniony od służby, dla słabości zdrowia: Assesor Sądu Ziemskiego Bracławskiego do spraw o przemycanie trunków *Sołtanowski*; — Dymissyonowany Radzca Honorowy, Akademik *Bosse* zostaje na nowo przyjęty do służby i mianowany Członkiem Rady Departamentu Projektów i Wyrachowań w Głównym Zarządzie Dróg Kommunikacyj i Budów Publicznych. — W Królestwie Polskiém, za wysługę lat zostają podniesieni do rang: Radzcy Dworu, Assesorowie Kollegialni, pełniący obowiązki Inspektorów Zarządów lekarskich w Gubernijach Płockiej i Augustowskiej *Siennicki* i Lubelskiej *Storczyński*, ze starszeństwem: pierwszy od 15 Lipca 1845, a ostatni od 30 Lipca 1849 roku; — Radzcy Honorowego, Sekretarz Kollegialny, pełniący obowiązki Dyrektora Warszawskiej Weterynaryjnej Szkoły, Starszy Weterynarz *Ostrowski*, ze starsz. od 16 Stycznia 1851 roku; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarz Gubernijalny, Urzędnik Kancellaryi Kommisyi Spraw Wewnętrznych i Duchownych *Łachowski*, ze starszeństwem od 15 Maja 1849 roku.

9 Grudnia. Mianowany Radzcą Honorowym: Młodszy Nauczyciel Żytomirskiej Szkoły Rabbinów *Izbicki*, wzamian za stopień Magistra Uniwersytetu; — Hrabia *Tyszkiewicz*, który ukończył kurs nauk w Gymnazyum Wileńskiém, mianowany Kuratorem Honorowym Szkół powiatu Rzeczyckiego, z rangą Rejestratora Kollegialnego; — Starszy Nauczyciel Gymnazyum Kazańskiego, Radzca Kollegialny *Łukaszewski*, zostaje uwolniony od służby z powodu wysłużenia terminu, a Pomocnik Sekretarza Rządu Uniwersytetu Św. Włodzimierza, Sekretarz Gubernijalny *Podsędkowski*, dla słabości zdrowia; — Zostają wykreśleni ze spisów zmarli, Assesorowie Kollegialni: Pomocnik Jurborgskiego Pocztmistrza *Leonowicz* i Kontroler Izby Skarbowej Wileńskiej *Majewski*.

11 Grudnia. Członek Konsultacyi ustanowionej przy Ministrze Sprawiedliwości, Rzeczywisty Radzca Stanu *Rozow*, mianowany Ober-Prokurorem Ogólnego Zgromadzenia Moskiewskich Departamentów Rządzącego Senatu. — Za odznaczającą się służbę podniesieni do rang: Rzeczywistego Radzcy Stanu, Radzcy Stanu: Członek Konsultacyi przy Ministrze Sprawiedliwości hrabia *Zubow* i pełniący obowiązki Ober-Prokurora 4 Departamentu Rządzącego Senatu *Matiunin*; — Radzcy Stanu, Pełniący obowiązki Prezesa Mińskiej Izby Sądu Kryminalnego, Radzca Kollegialny *Wołockoj*; — Assesora Kollegialnego, Towarzysz Prezesa tejże Izby, Radzca Honorowy *Malinkowski*. — Zostaje zatwierdzonym na urzędzie, wybrany przez szlachtę: Sędzia Sumienia gubernii Wołyńskiej, Radzca Dworu *Sanocki*. — Otrzymuje uwolnienie od służby, dla słabości zdrowia: Sędzia Sumienia gubernii Wołyńskiej, niemający rangi *Izdebski*. — Za wysługę lat zostają podniesieni, w Królestwie Polskiém, do rang: Radzcy Dworu, Assesorowie Kollegialni: Pełniący obow. Dyrektorów Gymnazyj gubernijalnych: Warszawskiego baron *Kaulbars*, Płockiego *Rklicki* i Referent Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości *Dragal*, ze starszeństwem: 1 od 22 Czerwca 1841, 2 od 12 Października 1842, ostatni od 26 Maja 1850 roku; — Assesora Kollegialnego, Radzca Honorowy, pełniący obowiązki Dozorcy 3-ej Warszawskiej powiatowej Szkoły *Felkner*, ze starszeństwem od 4 Lutego 1839 roku; Urzędnicy 9 klassy, pełniący obowiązki: Naczelnika powiatu Radzyńskiego *Bończa-Brujewicz* i Adjunkt przy Gabinetach Okręgu Naukowego Warszawskiego *Żyszkiewicz*, ze starszeństwem: 1 od 1 Marca 1850 a ostatni od 21 Lipca 1835 roku; — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Zarządu Warszawskiego Okręgu Naukowego: Szef Biura *Kosiński*, pełniący obowiązki Szefów Biur *Tomczycki* i *Widal*, Starszy Nauczyciel Alexandrowskiego Instytutu Wychowania Panien *Titarew*; Warszawskiej Kommisyi kwaterniczej: Kwatermistrz *Fogel* i Szef Biura *Drohojewski*, ze starszeństwem Titarew od 20 Kwietnia 1838, Kosiński od 24 Października 1846, Fogel od 18 Maja 1848, Drohojewski od 19, Tomczycki i Widal

od 30 Lipca 1850 roku; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Gubernijalni: Tłumacz Dziewiątego Departamentu Rządzącego Senatu *Radomiński*, ze starsz. od 19 Czerwca 1849; pełniący obowiązki: Dozorcy Etatowego Szkoły powiatowej Łowickiej *Troszczyński*, od 28 Kwietnia 1837, i Młodszego Pomocnika Nauczyciela Warszawskiego realnego Gymnazyum *Dobieszewski*, od 15 Września 1839, Urzędnik Zarządu Naczelnika Wojennego gubernii Lubelskiej *Kuczyński*, od 6 Marca 1849 i Szef Biura Kommisyi kwaterniczej Warszawskiej *Sąchocki*, od 7 Lutego 1850 roku;— Sekretarza Gubernijalnego, Rejestrator Kollegialny, pełniący obow. Dozorcy Etatowego Szkoły powiatowej Łęczyckiej *Dobrycz*, ze starsz. od 16 Września 1840 roku; — Mianowani Rejestratorami Kollegialnymi: Urzędnik do pisma Kancellaryi Namiestnika *Werner*, ze starsz. od 1 Sierpnia 1846 r. i Pomocnik Dozorcy Handlowego Policyi Wykonawczej Warszawskiej *Tański*, od 6 Czerwca 1830 r.

12 Grudnia. Za odznaczającą się służbę zostali podniesieni do rang: Rzeczywistego Radzcy Stanu, Radzcy Stanu: Urzędnicy do poleceń szczególnych przy Ministrze Spraw Wewnętrznych *Kindierew* i *Nadieżdin;* Assesora Kollegialnego, Radzca Honorowy, Radzca Rządu Gubernijalnego Mohylewskiego *Okołowicz* i Starszy Naczelnik Stołu w Depart. Gospodarczym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych *Widacki;* — Zostaje uwolniony od służby: Nauczyciel Gymnazyum Grodzieńskiego, Sekretarz Kollegialny *Korbut;* — Mianowany Sędzią Sumienia gubernii Podolskiej Assesor Kollegialny *Grocholski;* — Za odznaczającą się służbę, pełniący obowiązki Starszego Kontrolera Najwyższej Izby Obrachunkowej Królestwa Polskiego, Radzca Honorowy *Pawłowski*, podniesiony do rangi Assesora Kollegialnego.

Reskrypt Cesarski.

Naczelnikowi Głównego Sztabu Czynnej Armii, Naszemu *Jenerał-Adjutantowi*, *Jenerałowi Artylleryi*, *Xięciu Gorczakow*.

«Zwracając szczególny wzgląd Nasz Monarszy na wzorowe wypełnienie poleceń wam dawanych od Jenerał-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego w przedmiocie uorganizowania i urządzenia wojsk Armii czynnej, z prawdziwém zadowoleniem widzimy też niezmordowane prace wasze i w drugich ważnych obowiązkach Wojennego Jenerał-Gubernatora Warszawskiego i Członka Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego.

«Powodowani słuszną wdzięcznością za długoletnią, istotnie pożyteczną służbę waszę Tronowi i Ojczyznie, najmiłościwiej nadajemy wam załączające się przy niniejszém bryllantowe ozdoby orderu *Świętego Andrzeja Apostoła*, pozostając na zawsze ku wam przychylni.»

Na oryginale własną J. C. Mości ręką podpisano:

«*MIKOŁAJ.*»

W S.-Petersburgu, 6 Grudnia 1851 r.

Przez Reskrypt Cesarski z dnia 6 Grudnia, Jenerał-adjutant, Jenerał-porucznik *Rostowcow*, Naczelnik Sztabu J. C. Wysokości Głównego Zwierzchnika zakładów wojskowych wychowania, najłaskawiej mianowany kawalerem orderu Orła Białego.

Ukazy Rządzącego Senatu.

22 Listopada. Z ogłoszeniem potwierdzonej przez N. Cesarza decyzyi Komitetu Ministrów, stanowiącej następne zmiany w urządzeniu sądownictwa w Kownie: 1.) Magistrat Miejski Kowieński zamyka się, i wszystkie należące doń sprawy cywilne i kryminalne przechodzą do wiedzy tamecznego Sądu Powiatowego, na który prócz tego przenoszą się następujące czynności Magistratu: a) przyjmowanie aktów na dobra miejskie nieruchome, składanych dla wzięcia intromissyi; b) przyjmowanie podawanych do exekucyi aktów zastawy i obligów z zastawą ruchomości przez kupców i mieszczan. 2.) Wszelkie inne należące do Magistratu czynności polecają się Radzie Miejskiej (Duma). 3.) Zgromadzenie miejskie wybiera dwóch Assesorów, jednego z chrześcian, drugiego ze starozakonnych. Ten ostatni wybiera się szczególnie z pomiędzy kupców, umiejących po rossyjsku. 4.) Ci Assesorowie, jako członkowie Sądu Powiatowego, należą do decyzyi we wszystkich wchodzących doń sprawach, z ograniczeniami co do Assesora starozakonnego, jakie są prawem przepisane co do członków starozakonnych, wybieranych do Magistratów i Ratuszów. 5.) Assesorowie ci wybierają się na trzy lata, lecz przy pierwszym wyborze jeden z nich, na którego los wypadnie, wychodzi, po dwóch leciech, a na jego miejsce wybiera się drugi już na całe trzy lata, aby tym sposobem obaj Assesorowie nigdy się razem nie zmieniali. 6.) Assesorowie płatni są stale od miejskiego Zgromadzenia, w ilości jaką toż Zgromadzenie przeznaczy, tak jednak iżby płaca nie była mniejsza od pobieranej przez Assosora od szlachty, z którym się oni równają i w klassyfikacyi mundurowej. 7.) Assesorów miejskich Naczelnik gubernii może uwalniać na 29 dni, lecz nigdy dwóch razem. 8.) Dla zwiększenia Kancellaryi Sądu Powiatowego, po przyłączeniu spraw magistratowych, dodaje się drugi Sekretarz z potrzebną liczbą Kancellistów. Summa 650 r. z miejskich dochodów, dotąd idąca na Magistrat, przechodzi na Sąd Powiatowy. 9.) W Kownie ustanawia się Sąd Ustnej rozprawy (Словесный), podług ogólnej zasady, i ma podlegać Sądowi Powiatowemu, który mu daje Kancellistów i potrzebne materyały na rachunek summy dodanej na utrzymanie Sądu Powiatowego. 10) Zamiast członków Magistratu, w Sądzie miejskim Opieki (Сиротскiй Судъ) mają zasiadać członkowie Rady Miejskiej, przy której wspomniony Sąd ma zostawać. 11.) Niniejsza organizacya ma być przywiedziona do skutku w sposobie proby na trzy lata, a po ich upływie ma być podana do stanowczego potwierdzenia.

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem potw. przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa o ustanowieniu Ratusza w Krasnoufimsku, mieście Pskowskiej gubernii.

26 tegoż m. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa o żonach włościan Dóbr Państwa, którzy ulegają przesiedleniu do Syberyi. Żony takich włościan nie obowiązane są iść ze swojemi mężami, jeśli mąż i żona zgodzą się na doczesną rozłąkę i gmina na to przyzwoli: związek jednak małżeński przez to się nie rozrywa.

KORRESPONDENCYA.

(List do Wydawcy.)

Odessa, 30 Listopada 1851. «Głośny europejską sławą skrzypek Apolinary Kątski, na początku tego miesiąca, przybył tu z Petersburga, i w przeciągu dni kilkunastu dał nam przyjemność słyszeć się w sześciu publicznych koncertach, w teatrze opery wykonanych. — Mieszkańcy tutejsi rozmaitej narodowości, uznawszy jego nadzwyczajny talent, cisnęli się słyszeć mistrza, który po Paganinim wziął w spadku panowanie nad instrumentem posłusznym jego woli. Nic dziwnego, że auditorium jego było zawsze pełne i entuzyazm do najwyższego stopnia posunięty.

To mówiąc, uwalniamy się od szczególnych uwag nad jego grą, podziwianą przez pierwszych znawców europejskich. — Przyjęcie, jakiego Kątski doznał w tém mieście, zapewna równie miłą pamiątką dla niego pozostanie, jak dla nas bytność jego w Odessie. — Możny Obywatel Stanisław Jurjewicz ofiarował mu starożytny z siedemnastego wieku, srebrny, wielkiej ceny pokal, wyrobiony w Wiedniu na pamiątkę roku 1683, na cześć Jana Sobieskiego i rycerzów walczących o wyswobodzenie tej stolicy. — Pokal ten, oprócz wewnętrznej i artystycznej, historycznej także wartości, mieści na sobie napisy łacińskie i w medaljonach herby przedniejszych dowodzców wojsk, między którymi odznacza się herb przodka naszego artysty Jenerała Artylleryi Kątskiego, nieodstępnego Królewskiego towarzysza, sławnego męztwem i talentami wojennemi. Tak piękny dar przynosi równy zaszczyt dawcy jak i odbierającemu. Jak w innych miejscach, i tu Apolinary Kątski zostawił ślad swej dobroczynności dla ubogich. Ofiarę dla nich z jednego koncertu złożył w ręce dostojnego Gubernatora Odessy, od którego w urzędowém pismie otrzymał podziękowanie za dokonaną szlachetną uczynność. — Prócz tego założył i umieścił na banku Odesskim fundusz na rzecz tutejszej teatralnej orkiestry, mający się pomnażać dawanemi corocznie przynajmniej dwóma koncertami, przez rozmaitych artystów, chcących nadal mieć udział w tak dobroczynnym celu. — Korzyści z tego funduszu przeznaczył dla ubogich artystów, którymby słabość lub jakie nieprzewidziane wypadki odjęły możność utrzymywania się. Opiece właściwej władzy powierzone rozporządzenie przychodami funduszu.

W czasie swojej tu bytności, siódmy i ostatni raz, w pięciu odegranych przez siebie sztukach dał się słyszeć Kątski, na wieczorze, w wspaniałych salonach PP. Jurjewiczów, od których serdecznie i z najwspanialszą gościnnością był przyjęty. Tak miłą zostawiwszy pamięć w ocenicielach swego wielkiego talentu, artysta nasz udał się lądem do Konstantynopola.» **J. S.**

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 17 Grudnia.

W celu zapobieżenia nadużyciom, do jakich nieraz dało powód magnetyzowanie osób, JO. Xiążę Namiestnik Królestwa Polskiego postanowić raczył, że odtąd nikt do magnetyzowania, pod zagrożeniem kar Kodexem karnym przepisanych, przystąpić, ani takowemu poddać się nie może, kto nie pozyska na to pozwolenia od właściwej władzy, która w każdym szczegółowym wypadku odnosić się powinna po opinię do JW. Inspektora Głównego służby zdrowia.

— W ciągu upłynionego miesiąca Listopada r. b., Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności utrzymywało w domach Instytutowych: starców i kalek obojej płci 303, a między temi 32 osób ociemniałych; sierot obojej płci 135; do 6 sal ochron uczęszczało najwięcej dzieci 369; udzieliło wsparcie miesięczne pieniężne stałe w kwotach od k. 90 do rs. 1 k. 50, osobom 50; jednorazowy zasiłek po k. 37½ osobom 97; takiż zasiłek w kwotach od rs. 1 do rs. 3, osobom 8; wsparcie w artykułach żywności osobom 184; w lekarstwach osobom 79. Pasek rupturny otrzymała osoba 1. Na obiady 5-cio-groszowemi zwane, uczęszczało osób 83; z tych na koszt JO. Xięcia Namiestnika Król. osób 40, dla których sporządzono porcyj (obiadów) 1,290. Zupy rumfordzkiej rozdano porcyj 2,232, czyli dla osób 104 dziennie. Ogólna zatém liczba osób wspartych w zeszłym miesiącu wynosiła 1,413.

Magistrat miasta Warszawy. — W dalszym ciągu obwieszczenia swego z dnia 29 Października (11 Listopada) r. b. № 11,308 i 56,321, Magistrat objaśnia: że obowiązek zaopatrzenia stemplem zapasowym przedmiotów złotych i srebrnych, w Lombardzie miasta Warszawy zastawionych, ściąga się tylko do przedmiotów z Lombardu przed dniem 12 (24) Stycznia r. p. niewykupionych, a to dla uniknienia skutku art. 29 ustawy o próbierniach przewidzianego; przedmiotów zaś wykupionych nie dotyczy. — Prezydent, Rzeczywisty Radzca Stanu, *Andrault.* — Naczelnik Kancellaryi, *Luceński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

FRANKFURT, *18 Grudnia.* Od kilku dni dają się tu widzieć przybyłe w skutek wypadków Paryskich w wielkiej liczbie osoby najznakomitszych rodzin legitymistowskich.

— Gazeta Pocztowa Frankfurtska z d. 12 Grudnia zawiera pierwsze sprawozdanie urzędowe o naradach Sejmu Germańskiego, mianowicie odbytych na posiedzeniu 7 Grudnia, na którém właśnie uchwalono, iż takowe sprawozdania

będą ogłaszane, i mianowano Kommisyą z pięciu Członków dla nadzoru i kierowania temi publikacyami.

Frankfurt, *20 Grudnia*. Rozeszła się pogłoska, że w przyszłym miesiącu zbierze się w Wiesbaden kongress legitymistów, na który ma przybyć i Hrabia de Chambord.

AUSTRYA. *Wiedeń*, *15 Grudnia*. Podług gazety Konstytucyjnej Czeskiej, umocowania nadane Arcyxięciu Alberwi są bardzo rozciągłe, z zastrzeżeniem tylko utrzymania jedności Monarchii. Do szczegołów administracyi cywilnej, J. C. Wysokość będzie miał Pomocnika odpowiedzialnego. Wczora Arcyxiążę wyjechał do Budy.

— Dowiadujemy się z pewnością, że Koronacya Cesarza Jmci odbędzie się przyszłą wiosną.

Wiedeń, *18 Grudnia*. Z powodu uroczystego swego przedstawienia się Cesarzowi Jmci, Poseł Angielski hrabia Westmoreland złożył N. Panu w upominku od Królowej Jmci Wiktoryi przepyszny serwis porcelanowy.

— Gazeta Konstytucyjna Czeska zawiera wiadomość, że w skutek ostatnich wypadków we Francyi połączenie się w jedno dwóch gałęzi Domu Burbonów jest dziś pewniejsze niż kiedykolwiek i że obie strony równie szczerze pracują nad takowém połączeniem.

— Donoszą z Pragi, z dnia 12 Grudnia: «Hrabia de Chambord, przybyły tu od trzech dni, zajmuje od wczora Hotel Angielski na czas nieoznaczony W dniu swego przybycia wysoki Podróżny oddał wizytę w zamku Hradiszyn, która już mu została oddana. Orszak Xięcia składa się z 16 osób. (Ta wiadomość pokazuje, że Hrabia de Chambord nie wyjechał do Bruxelli, jak było doniesiono.)

— Następne zmiany zaszły w Dyplomacyi: Poseł w Kopenhadze, P. Vrints, przeniesiony do Bruxelli, a na jego miejsce mianowany Poseł w Cassel. Jenerał-major Langenau jedzie do Szwecyi; baron Koller, obecnie Radzca Poselstwa w Londynie, mianowany Ministrem w Hanowrze; takiż Radzca von Philipsberg mianowany Ministrem w Londynie, a Radzca Poselstwa hrabia Ingelheim, posłany do Cassel.

Medyolan, *11 Grudnia*. Wiadomość o wypadkach Paryskich była tu przyjęta z rozmaitem wrażeniem. Exaltowani, w pierwszych chwilach, rokowali sobie ztąd możność nowych przewrotów, spokojni zaś mieszkańcy widzą owszem wszelkie rękojmie porządku. Spokojność nigdzie ani w mieście, ani w kraju nie została naruszona, Rząd wszakże ma się w ciągłej gotowości do poskromienia najmniejszego poruszenia.

PRUSSY. *Berlin*, *19 Grudnia*. Prezes Gabinetu P. von Manteuffel oświadczył deputacyi towarzystwa Ekonomicznego w Pomeranii, zgromadzonej w Cöslin, że zamiarem jego jest popierać zasadę handlu wolnego i że rewizya taryfy Zollwereinu będzie miała miejsce właśnie w tym to widoku.

BAWARYA. *Munich*, *12 Grudnia*. Król Jmć darował pozostającą jeszcze część kary 73 podoficerom i żołnierzom, osądzonym za należenie do powstania w Palatynacie; 125 innych otrzymali zupełne przebaczenie.

WIRTEMBERG. *Stuttgardt*, *11 Grudnia*. Numer wczorajszy gazety *Beobachter* został zaaresztowany z powodu iż zawierał artykuł przeciw Prezesowi Bonaparte.

ANGLIJA.

LONDYN, *17 Grudnia*. Donoszą z Londynu, że porażka Demokratów Paryskich sprawiła wielką fermentacyą pomiędzy wychodźcami zagranicznymi i była przyczyną poróżnienia między Członkami Komitetu centralnego rewolucyjnego. Ledru Rollin wybierał się już do wyjazdu, ale się zatrzymał dowiedziawszy się że telegraf podmorski dał znać o tém do Francyi. Ludwik Blanc i jego stronnicy ostro wyrzucali Rollin'owi jego systemat zwlekania, który dotąd zachowywał. Wychodźcy niemieccy, szczególniej Arnold Ruge, całkiem upadli na duchu. Rewolucyoniści całą swą nadzieję pokładają teraz w południowej Francyi.

— Rozruchy, zresztą małej wagi, zaszły w Tuam, z powodu przejścia kilku katolików na protestantyzm. Zaburzenie ustało za pierwszém ukazaniem się siły zbrojnej.

— W niektórych kościołach katolickich w Irlandyi odczytano publicznie część postanowień ostatniego Zboru w Thurles, tę mianowicie która ma jedynie znaczenie dyscyplinarne. I tak zabroniono odprawianie mszy po południu i nakazano wszelkie Sakramenta, prócz ostatniego Pomazania, dopełniać w kościele.

— Straszliwa trąba powietrzna, z piorunami i gradem nadzwyczajnej wielkości, sprawiła wielkie klęski na wyspie Malcie i wybrzeżach w dniu 8 Grudnia. Mnóstwo okrętów zatonęło, przeszło 500 ludzi zginęło; znalezione trupy były okropnie pokaleczone i spuchłe.

— Zajmują się pilnie zaprowadzeniem telegrafu elektrycznego podmorskiego między Anglíją i Irlandyą. Telegraf ten potrzebuje sześćdziesięciu mil angielskich drotu i lin, to jest trzy razy tyle, ile telegraf Anglo-francuzki.

FRANCYA.

PARYŻ, *15 Grudnia*. Piszą z Paryża, pod dniem 10 Grudnia, do gazety Augsburskiej: «Lord Palmerston, w instrukcyach swoich Posłowi margrabi Normanby danych, rzeczywiście jest za Prezesem Bonaparte. Podług szlachetnego Lorda, Konstytucya Francuzka była niedorzecznością (nonsense) we względzie narodu francuzkiego, i L. Napoleon uległ jedynie przemożnej konieczności w jej obaleniu. Prawdą też jest że lord Palmerston ostrzegł Prezesa o zamierzanym wyjeździe do Francyi z Anglii, wielkiej liczby wychodźców. Prócz tego, mnóstwo ostrzeżeń odebrano w Elysée o gotujących się osobistych zamachach, ale Ludwik Napoleon mało się o nie troszczy i zdaje się najmocniej wierzyć w swoje przeznaczenie, jako Zbawcy Francyi.

— W oczekiwaniu na wypadek głosowania, Prezes zajmuje się czynnie ułożeniem Konstytucyi. Nad tém dziełem pracuje Kommisya, prezydowana przez Ludwika Napoleona i złożona ze czterech członków: PP. Baroche, Rouher, Troplong i de Persigny.

— PP. Récart i Roger (du Nord) są wypuszczeni na wolność; z innych deputowanych, prócz Górali, pozostają w więzieniu tylko PP. Duvergier de Hauranne, Créton i Piscatory. Jenerałowie Changarnier, Cavaignac, Lamoricière, Bedeau, Leflô, pułkownik Charras i P. Baze, są zawsze w zamku Ham, gdzie trzymani są oddzielnie i porozumiewać się z sobą nie mogą.

— Nietylko wszystkie symbola buntownicze i egalitarne zostały zdjęte z rozkazu Policyi, ale niewolno nawet wystawić przez okna magazynów posążków legitymistowskich ani orleanistowskich.

— Monitor urzędowy ogłosił wykaz użycia podatków, które, jak wiadomo, Rząd upoważniony został Dekretem Prezesa pobrać po 1 Kwietnia 1852 roku. Kredyta z tego źródła udzielone Ministerstwom na służbę publiczną bez poszczególnienia wydatków, wynoszą w ogóle 369 miljonów franków. W wykazie tym daje się zauważać, naprzód zniesienie dyet, które członkowie Reprezentacyi pobierali w ilości 25 franków dziennie, następnie, ta okoliczność, że pensyą Prezesa jest w takiej samej ilości, w jakiej mu została udzielona przez ostatnie postanowienie Izby. Powszechność cała ocenia delikatność takiego postępowania tej samej władzy, która przed rozwiązaniem Zgromadzenia tak silnie obstawała za powiększeniem pensyi.

— Jenerał Oudinot przesłał Prezesowi Bonaparte list następujący: «Panie Prezesie. W dzisiejszym Monitorze wyczytuję wyniesienie jenerała Vaillant na godność Marszałka Francyi. W imieniu Prawdy, w imieniu Honoru, i z energiją sumienia wolnego od strachu i zarzutu, protestuję przeciw wymienionym w Dekrecie powodom takowego mianowania.»

Podpisano: Jenerał Oudinot, xiążę Reggio.

— PP. Berryer i de Falloux zaprotestowali w gazetach przeciw wszelkim wieściom o krokach z ich strony dla zawiązania stosunków z pałacem Elysée lub o jakichkolwiek ustępstwach.

— Z powodu Dekretu oddania pod sąd, wydanego w dniu 2 Grudnia przeciw Prezesowi przez Najwyższy Trybunał narodowy i objawionego mu osobiście w pałacu Elysée przez Prezesa Hardouin, P. Portalis, Prezes Najwyższego Sądu Kassacyjnego był wzywany do pałacu. Ludwik Napoleon przyjął go stojący i rzekł ze wzruszeniem pełnem godności: «Mocno mię to dotyka, że pierwsze Sądownictwo kraju nie chciało się ze mną połączyć w dziele, którem dokonał. Była to missya którą dopełniałem dla ocalenia wszystkich, i sądownictwo nie powinno było, nie mogło odmawiać mi swego spółdziałania.» P. Portalis odpowiedział: «Mości Xiążę, (Monseigneur), chcesz zapewna mówić o wyroku Najwyższego Trybunału. Sądownictwo znalazło się w szczególniejszém położeniu; jeżeliś ty, Panie, miał powinność do dopełnienia, Sądownictwo też miało swoję. Postawione w obec Prawu, musiało wystąpić w jego obronie. Zresztą Sądownictwo nie mogło Was zatrzymać w dokonaniu Waszego dzieła; ręka, która zdarła Konstytucyą, władną też była zedrzeć wyrok.... Każdemu swoja missya i swoje obowiązki.»

«Te dostojne wyrazy (mówi korrespondent gazety Belgijskiej), uczyniły wielkie wrażenie na Prezesie, który poprosił P. Portalis ażeby usiadł. Po wielu grzecznych frazach, rozstano się w najlepszej harmonii. Uznano, że Sądownictwo w pierwszej chwili nie mogło oświadczyć się za przewrótem, jakkolwiek ten był jedynym ratunkiem, ale zgodzono się, że natychmiast po wyborach, Sądownictwo będzie się w massie stawiło w Elysée dla pozdrowienia Wybrańca Nacyi.»

— Liczba więźniów oskarżonych o udział w powstaniu jest 1,500. Dwunastu sędziów śledczych pracuje bez przerwy nad badaniem uwięzionych, dla co najśpieszniejszego uwolnienia tych, którzy zostali zatrzymani bez dostatecznych powodów.

Paryż, 17 Grudnia. Wiadomości z południowych prowincyj są zaspokajające. Prefekt Alp Niższych wszedł do stolicy Departamentu, Digne, 12 Grudnia, na czele dwóch kompanij. Nazajutrz przybyło 1,500 piechoty, baterya artylleryi i oddział huzarów. Po całym kraju posyłane są kolumny ścigające bandy powstańców. Jeden z głównych hersztów pojmany i odprowadzony do twierdzy Embrun.

— Minister Spraw Wewn. zalecił Prefektowi Policyi co najścislejsze wykonanie Dekretu o zbiegłych lub uwolnionych z galer, oraz o członkach towarzystw tajnych. Dekret ten nakazuje imać ich w Paryżu i odsyłać do kolonii karnej w Algeryi.

— Podług depeszy telegraficznej, odebranej w Berlinie z dnia 17 Grudnia z Paryża, Cavaignac, Piscatory i Chauffour zostali wypuszczeni na wolność.

Paryż, 18 Grudnia. (Przez telegraf.) Prezes zatwierdził stan oblężenia w Algeryi. — Na Giełdzie dzisiejszej 5-procentowe 100 fr. 50 cent. — 3-proc. 64 fr. 10 centimów.

— W *Journal des Débats* czytamy: «Od dwóch lub trzech dni, wiadomości z Departamentów południowych są zupełnie pomyślne. Wszędzie Porządek odniósł zwycięztwo, wszędzie, dzięki gorliwemu i umiejętnemu spółdziałaniu wojska, władz i dobrych obywateli, ohydne zamachy fakcyj demagogicznych zostały dzielnie poskromione i surowo ukarane. W tej chwili spokojność jest przywrócona na całej przestrzeni Francyi.»

— Okolnikiem z dnia 12 Grudnia Minister Spraw Wewnętrznych upoważnił Prefektów do wysyłania za granicę Francyi wszystkich cudzoziemców, których obecność mogłaby się im zdawać niebezpieczną z punktu widzenia politycznego.

— Gazeta *Constitutionnel* z dnia dzisiejszego donosi o wypuszczeniu na wolność jenerała Cavaignac. Wszyscy więźnie, trzymani w Ham, mają być po kolei uwalniani i wyprowadzani za granicę, z zakazem wracania do kraju.

— Biskup Châlons sur Marne ogłosił w gazecie miejscowej swoje zupełne przystanie do sprawy Ludwika Napo-

leona, i dodał, że Biskup Chartres, zalecając swemu Duchowieństwu iżby głosowało za Prezesem, wyraził tylko myśl wszystkich dobrych obywateli i wszystkich Biskupów.

— Zapewniają, że wkrótce wyjdzie Dekret odwołujący postanowienie dawnego Rządu tymczasowego, którém tytuły honorowe szlachty francuzkiej były zniesione.

— Gazeta *l'Ordre* donosi, że P. Thiers przybył do Londynu 15 Grudnia.

HISZPANIJA.

Gazeta urzędowa z dnia 11 Grudnia donosi, że zgoda doskonała została przywrócona między Rządem naszym i Rządem Stanów Zjednoczonych, gdy ten ostatni uznał, że rzeczywiście bandera Hiszpańska została niesłusznie znieważona przez zbuntowane pospólstwo. Ze swej strony, po otrzymaniu takowego zadośćuczynienia i pragnąc dać Prezesowi Stanów i ludowi amerykańskiemu dowod swojej przyjaźni, Królowa Izabella oświadczyła swe przebaczenie wszystkim poddanym Stanów, wziętym w niewolą podczas wyprawy na Kubę, tak tym, którzy spowadzeni zostali dla ukarania do Hiszpanii, jak i znajdującym się jeszcze na wyspie Kubie.

— Susze panujące w tej chwili w Hiszpanii i Portugalii sprawują największe klęski i przyprowadzają ludność do rozpaczy. Bydło wszędzie umiera z pragnienia. W Kadyxie lud trzyma w oblężeniu okręty dla dostania z nich wody, i siła zbrojna musi być używana dla zasłonienia ich przed napaścią.

SZWAJCARYA.

GENEWA, *11 Grudnia.* Rzeczą teraz jest wiadomą, że po zajściu przewrotu we Francyi, wychodźcy tu bawiący uorganizowali byli wyprawę dla wtargnienia do Francyi i zrewolucyonowania Lyonu. Przednia straż, ze 22 ludzi, w nocy na 6 Grudnia przeprawiła się przez Rodan, ale, jak było doniesiono, raniwszy jednego celnika, zmuszona była nazad się cofnąć—inne kolumny usiłowały wtargnąć przez różne inne punkta, ale cała wyprawa spełzła na niczém i wychodźcy przybyli na powrót do Genewy.

WŁOCHY.

RZYM. W gazecie Paryskiej *Constitutionnel* z dnia 16 Grudnia, czytamy:

«Wiadomości nasze z Rzymu dochodzą do 10 Grudnia. Nowiny o wypadkach Paryskich doszły tam 7 Grudnia rano i sprawiły ogromne wrażenie.

«Ojciec święty przyjął te nowiny z pogodą duszy, nieopuszczającą nigdy tego, który się całkiem zdał na wolą Opatrzności. W Niedzielę, po południu, udal się do kościoła ŚŚ. Apostołów z powodu święta Niepokalanego Poczęcia. Powracał już późnym wieczorem przez Corso. Tłumy niezliczone oczekiwały Papieża w świątyni i po drodze, i wszyscy mogli uważać że nic nie zachwiało pokoju, który panuje w Jego sercu i odbija się na Jego pięknem obliczu.

«Nie powiemy że armija była przygotowana do tego co się stało. Jenerał Gémeau zwołał do siebie dowodzców oddziałów, i zgodzono się jednomyślnie, że dla armii nic nie pozostaje jak dalej pełnić swą missyą, tak godnie, tak doskonale osiągniętą, mianowicie utrzymanie porządku z jednej strony, a z drugiej czuwanie nad bezpieczeństwem świętej osoby najwyższego Pasterza ogromnej większości Francuzów.

Co do bawiących w Rzymie francuzów, korrespondent zapewnia, że uczuciem, ożywiającém wszystkich po ochłonieniu z zadumienia, jest zadowolenie z tego co się dokonało.

TURYN, *15 Grudnia.* (Depesza telegr.) W Turynie panuje spokojność, ale za to w Genui wielkie daje się widzieć poruszenie, i władza przedsięwzięła najdzielniejsze środki ostróżności. W trzech częściach miasta wojska stoją pod bronią.

— Dowiadujemy się, że wojska mają być posłane do Sabaudyi z rozkazem niewpuszczania w jej granice zbiegów francuzkich.

— W *J. de Francfort* pod rubryką *Wiedeń, 15 Grudnia*, piszą: «Odebrano z Turynu wiadomości urzędowe, iż missya P. Sambuy w Rzymie otrzymała skutek żądany. Konkordat ma być wprędce zawarty i Rząd Sardyński ma mocne postanowienie przyjąć wszystkie warunki, przez Rzym przełożone, chociażby wypadło rozwiązać z tego powodu Parlament. Rzeczą jest pewną, że wypadki we Francyi wywarły wielki wpływ na politykę Gabinetu Turyńskiego, i im to należy przypisać ustępstwa, które czynimy Stolicy Apostolskiej. Być też może, że knowania radykalistów włoskich otworzyły nakoniec oczy naszemu Rządowi, który postrzegł nakoniec niebezpieczeństwo polityki, któraby choć niebezpośrednio opierała się na partyi demokratycznej.»

NEAPOL, *10 Grudnia.* Umarł tu marszałek Nunziante.

— Okropna klęska dotknęła Marsalla i Castellamare; straszliwa burza wywarła w dniu 8 Grudnia swą wściekłość na te miasta pod postacią dwóch trąb powietrznych ogromnego wymiaru, pędzonych niepojętą siłą szybkości, rozsiewały po drodze śmierć i zniszczenie. Połowa miasta Castellamare znikła z posady ziemskiej, mnóstwo okrętów zatonęło, przeszło 500 ludzi straciło życie. Trąby, które to spustoszenie zrządziły, miały formę dwóch olbrzymich kul; wierzchołek dotykał obłoków, a spód szedł po nad samą ziemią; deszcz ulewny i grad niesłychanej wielkości był rozsiewany przez te kule na wszystkie strony.

AMERYKA.

NEW-YORK, *3 Grudnia.* Kongress Stanów Zjednoczonych zebrał się 1 Grudnia, i Prezes Stanów, nazajutrz po otwarciu Kongressu, przesłał mu swoje poselstwo.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOSCI.

PARYŻ, *19 Grudnia.* Trzy Komiteta Kommisyi Doradczej zebrały się dziś w dawnym lokalu Rady Stanu i ukon-

stytuowały. Obrały swemi Prezesami: pierwszy Komitet Pana de Parieu, drugi P. Bineau, a trzeci P. d'Argout. Komitety będą miały swoje posiedzenia codzień.

— W tej chwili na stopie oblężenia zostaje 35 Departamentów, licząc w to trzy Departamenta Algeryi.

— Gazety przybyłe dziś z Tuluzy donoszą, że oddział wojska posłany został do miasta Mazamet, gdzie nowe wybuchnęły rozruchy.

— Dziś jeszcze rozmaite osoby aresztowane zostały w Paryżu. *(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)*

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Monografija palm. Zdawna palmy dla swego kształtu były przedmiotem podziwienia: wrażenie, jakie sprawia różnica ich od innych roślin, było zapewna powodem, że dawniejsi pisarze historyi naturalnej nie wcielali ich do swojej klassyfikacyi. Wielki systematyk Linneusz nazwał je *Principes plantarum*, i w żadném z wydań swojego systematu przyrodzenia nie wniosł między inne rośliny, ale na końcu tylko pod napisem *Appendix* opisanie ich umieścił. W wydaniu Systematu Przyrodzenia 1767 r. Linneusz liczy tylko jedenaście gatunków palm. W skończonej teraz monografii palm, największej ze znanych w botanice (Historia naturalis palmarum. Auctor C. F. Martius. Monach. 1833—50) botanik Martius nazwał, nacechował i w większej części rysunkami objaśnił 582 gatunków.

* *
*

Płodność drzew owocowych. W fizyologii roślin znane jest jako przykład nadzwyczajnej płodności drzew owocowych, drzewo pomarańczowe św. Dominika, które pokazują w klasztorze św. Sabiny w Rzymie. Podług podania, św. Dominik miał je zasadzić w roku 1200. Wydaje ono niekiedy od 13 do 14,000 pomarańcz, i to tylko zawsze na jednej stronie swego wierzchołka, druga połowa przez rok spoczywa, i tak dalej na przemiany. — P. Dubreuil w Rouen przywodzi teraz dwa inne przykłady: krzak winny w Ambreville, mający już lat sto i dający 250 kilogram. winogron, tudzież gruszę w Dieppe, zwaną poirier de cucillette, która ma teraz lat 150 i corok daje 6,000 gruszek. *(Moniteur.)*

* *
*

Przedruki w Ameryce. Drukarnia braci Charper w New-Yorku może służyć za dowod do jakiego stopnia w Ameryce dochodzi przedrukowywanie xiążek, zwłaszcza angielskich. Drukarnia ta zajmuje 400 ludzi, których płaca miesięczna wynosi około 10,000 funt. sterlingów. Co tydzień przeszło 700 tablic odlewa się w stereotypowej giserni, a na rok wychodzi 50—60,000 funt. metallu. Ośm prass ręcznych i 20 parowych dają codzień 5,000 odcisków. 50 dziewcząt trudni się składaniem, 100 gładzeniem i suszeniem arkuszy. 45 robotników pracuje w introligatorni. Roczną przedaż druków cenią do 2 miljonów (dolarów?). Na papier wychodzi co rok do 150,000 funt. sterlingów. *(Preuss. Zeit.)*

* *
*

Lekcye o angielskiej wystawie. Towarzystwo Sztuk w Londynie, na przełożenie Xięcia Alberta, otworzyło publiczne lekcye o wpływie jaki mieć może odbyta Wielka Wystawa w Londynie na postęp różnych gałęzi Sztuki. Pierwszą taką lekcyą w końcu przeszłego miesiąca miał Dr. Whewell, znany autor «Historyi nauk przemysłowych.» Przedmiotem jej było «Ogólne znaczenie wystawy pod względem sztuk i nauk.» Dr. Whewel zaczął od uwagi, iż w sztuce, jak w literaturze, dzieło musi poprzedzać krytykę. Kolej podług której nauka idzie po sztuce nie jest dowolna. Wielcy mistrze w obrabianiu kruszców byli wprzód nim prawa chemii zostały odkryte — wina były robione przedtem nim zbadano zjawiska fermentacyi — wielkie dzieła budownicze stanęły wprzód niż siły mechaniczne zostały zrozumiane. Dawniejsze wieki robiły, poźniejsze objaśniały. Z rozwinienia sztuk w średnich wiekach i ze wzrostu nauk po nich wnosił, że i wystawa podobne przyniesie owoce. Wskazał jak pomimo zachwaloną naszę wyższość nad tak zwanemi barbarzyńskiemi krajami, rękodzielnie nasze są niższe co do piękności i wytworności rysunku, biorąc za dowod tego, tkanie Perskie, Indyjskie i t. d. Różnicę tę wywodził ztąd, iż tam sztuki służą dla niewielu, u nas dla wielu. Zastanawiał się nad klassyfikacyą przyjętą na wystawie, wychwalając praktyczną jej dogodność, i wróżył, iż się stanie jeszcze wielce pożyteczną dla przemysłu, bo ułatwi wprowadzenie powszechnego w rękodzielniach języka. Objaśniał to na kształcie zębów w różnych kołach, na szrubach i t. p. Prawdziwy postęp widać tylko w odkryciu nowych połączeń i zastosowań, bo materyał był już w użyciu w najodleglejszej starożytności. Złoto i żelazo dotąd rządzą światem. Nie tak się rzecz ma z królestwem roślinném: kauczuk i gutta-percza dowodzą czego się jeszcze można spodziewać po tej klassie płodów przyrodzonych. *(Illustr. Lond. New's.)*

OD WYDAWCY.

Tygodnik Petersburski będzie wychodził w roku przyszłym, 1852, bez żadnej zmiany w dotychczasowym układzie i cenie. Osoby życzące prenumerować proszone są o wczesne zgłoszenie się.

Позволяется печатать. 17 Декабря 1851 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.